

Подписки-та на спомоществованія-та
става въ Цариградъ, въ Писалницето на ап-
стиника, отъкожъ Одунъ Капизъ въ бжчж-
дъжикъ № 68, а по вѣнъ при отреденъ-
тъ настоятели, които отговарятъ за ап-
стиникъ-тъ.

Статии и писма за общеполезны рабо-
ты вѣстывають ся безъ платъ, стига са-
мо да сж снабдени съ вѣрны подписи. За
частны извѣстія плаща ся по гр. 2 за редъ.

На настоятели съ устѣхва по петъ
на сто отъ цѣнѣтъ на спомоществованіята,
като съберѣтъ отъ три спомоществованія на
горѣ и ги издѣлѣжатъ.

На настоятели съ устѣхва по петъ
на сто отъ цѣнѣтъ на спомоществованіята,
като съберѣтъ отъ три спомоществованія на
горѣ и ги издѣлѣжатъ.

На настоятели съ устѣхва по петъ
на сто отъ цѣнѣтъ на спомоществованіята,
като съберѣтъ отъ три спомоществованія на
горѣ и ги издѣлѣжатъ.

Тулчакското читалище сбрича 10 тур-
лири награда на оногози отъ пишеть
ны, който напише или приведе и издаде
бро ръководство по селско хозай-
во до еднж годинж отъ днесъ.

Книгата да не е голяма, каквото да
служи и за училищата.

Але даєа плзны і точны познзніз зз глз-
внзть селзскы занззтл по нзсь — зз землз-
длзть, зз скотоводствоз, зз вшодлзть
лчеловодствоз і дз зплззззз селзскы
лчскычлзть улзчшлзть по тлз чзстл од
селзского тозлзствоз.

Техническите термини да се избягват или да се разясняват добре, дѣто сѣ необходими.

Основна награда. Читалището обличава прикупуване то на много екземпляри от книгж-тж.

Цариградското Чмта.ице ще присъжда,
кому са пада наградитъ.

Тулчевското Читалище.
Тулча 2 Февруарій 1871.

Учебна деятельность

Тоя предметъ неможе ся исчерпѣти въ писма, много може да ся говори по оному учебный вървѣжъ на Американскый

ириодъ; въ мыслѣ же може вкратце да се каже въщо което не само ще е любовито, въ и пазидателно на читателитѣ Ви. Каго обстоятелствата не ми допущатъ да влизачъ въ подробности, желая да се държи въ умъ че това ми писмо е само повърхно забавляване върху общиренъ и доста важенъ предметъ.

Преди всичко трябва да се забвѣтжи че държавните закони диватъ съвършен- нѣ свободѣ на осичко-то население да напридва въ наукѣ, художествѣ и тър- говинѣ, и не само да се учи, нъ и да

упражнява силите си. Не ще свъркам
ако кажем, че въ Америка има свобода.
А съ думж-тъ свобода Американецъ-тъ
разбира че той има право и позволено
да ся учи каквото нему ся види полезно,
и че слѣд като ся е училъ, той има
право да упражнява силите си умствен-
ни и тѣлесни, за да сподучи желаніята
сѣ точки; че той има право и му е поз-
волено да мисли, да испытва, да рѣшава,
да ли вѣрно-то ся относно до науки, до
гражданство или до религии; че той има

пряво и дозволеніе да върва каквото му се види достойно и възможно за вървене, без да има ни най-малка повръзка по причини на върваніето му или невърваніето му, че той има съвършенствъ, съвѣстенъ свободѣ. И пастижиж нищо не му се види по-грубо и несправедливо отъ да види човѣка гаденъ за върваніето или

неправо-то му; че той има право да
 начне какво да било занятие, книжвно
 или друго, и че може да го начне въ
 кой да е част на стрѣхъ-тъ, на върхъ
 колоннѣтъ, както и въ срѣдѣ града; че
 той има право, и е длъженъ, да възвиси
 гласъ си противъ всякъ неправдъ гдѣ-
 то и да ся яви тя, въ сѣдинище-то или
 било въ горъ-тъ; че той има право и
 му е позволено да почита своитѣ мѣстѣ,
 и тъй чрѣзъ вѣстници и книги да ги
 разпирне между народа, или да трѣгне
 отъ градъ въ градъ и отъ село въ село,
 и да ги съобщи на жители-тъ самъ съ
 своитѣ си уста. — Всичко това Америкъ-
 янецътъ разбира да му е позволено, съ
 едно само искеніе, че той съ своитѣ
 аѣствуванія, не повржда право-то на
 себѣ си.

Народното разискване върху учебния
напредък е доста живо. Може си каза-
ме днес училищата въ Америка сж въ
критическо състояние. Такива съперниче-
ства стават върху този предмет, щото
недоволъкъ непознать съ дълга на тоя на-
родъ щеше да каже че е невъзможно за
училищата да съществува въ таа стра-
на. Всякой ся труди да въведе своѣтъ

системахъ въ учебныя заведенія и тѣмъ да
тѣсно своятъ иденъ въ народный животъ.
По нѣкогдажъ такъвы вѣсны ся управятъ
срѣщю цѣлое заведеніе и съ такъвжъ дѣр-
зость щото и самы-тѣ му основанія ея
поклашати. Часто става че основати на
нѣкой заведенія ея обрѣцати, и тамъ
става, така да кажемъ, числа реформация.
До сега, почти безъ исключеніе про-
граммъ на колежіи и университетѣхъ
сжъ заключавали и латинскы и елеспскы
языцы и вѣщны ученицы сжъ были за-
дѣлжени да ги сѣдѣвати; но въ такъ то-
чка днесъ става реформа, и почти въ
всѣе заведеніе ся е възвелъ и курсъ
на наукѣхъ само, въ койго латинскы и
елеспскы сжъ избирательны прѣдмети, а не
обязательны.

Ръкохъ че има дѣятелны съперничества върху тоя прѣдметъ; това е чиста истина. Нѣ едно нѣщо има което не быва да си забиколи и прѣмъзчи. Това е че всички съперничества иматъ прѣдѣлъ прѣзъ койго непрекождатъ. Съперничествата тука сѣ неополитны начъ; тѣ сѣ така да кажемъ, отъ повѣтъ модѣ. По нѣкога силатъ сѣ обръщатъ срѣщо нѣкое заведение; выкатъ противъ недобрытъ му наредбы, противъ неспособнытъ му ужъ учители, противъ поддържателитъ му и пръ; но въ сѣмъ врѣмѣ видимъ че всичкы частны распри кончатъ къмъ едно посокъ *къмъ по-добро*. къмъ оствършенствувание и по-бързъ напредѣтъ. И напистинѣ нека нѣкой сѣ покуса да спира вървѣжъ на нѣкоп учебно заведение, и тозъ часъ ще видимъ че всичкы ученолюбцы сѣ съединяватъ заедно, че всичкы частны съперничества сѣ прѣкрѣтатъ. Всякой дава мненіето си и мненіето на всякого сѣ оцѣнява споредъ достоинството му. Прѣдметътъ не е принадлежность само на чорбаджіитѣ и на кадіитѣ, но и на овчарытъ и градинаритѣ. Да ли имашъ дѣтъгъ чабукъ или орѣховъ прѣчкъ, дали имашъ дозлатено и напычено цигаро или никакво, да ли носишъ калпакъ и копралѣ или коронѣ и позлатенѣ матеріцѣ, да ли чепицытъ ти скърцатъ когато сѣ кършишъ по улицытъ или царвулетъ ти мляскатъ рѣско вървишъ слѣдъ овцетѣ, да ли сѣ расхождашъ съ кѣсо бастонче изъ града или слѣдваши съ дѣтъгъ копралѣ слѣдъ ралото, да ли имашъ 5 милиона гроша или 5 стотинъ гроша, въ кратко да ли си Иванъ чорбаджи или Иванъ градинаръ, това несправн разлика “кога говоришъ не пыгаты” кой е този? чій сынъ е? прѣди да знаѣтъ *що* говоришъ и какви сѣ способноститъ ти.

И испенский полъ е дѣятеленъ както и мъжеский : жално ми е че понастояще немогъ да ви дамъ нѣкои подробности врѣхъ учебника дѣятельность на Америкапкитѣ. Ще кажѣ само че американката е наставникъ, учитель, редакторъ, ораторъ! и пр. и тя поклада публичный духъ, и тя дѣйствува за благоденствіето на отечество-то си ; и тя има интересъ въ народный направльнѣ, и тя има любовно сръдце къмъ чадата си, благосъзгояніето на които тя горѣщо желае, и положеніето въ което естеството и обстоятелствата сѣ їѣ турили и даватъ да има честитѣ успѣхъ.

Искамъ да кажехъ нѣколко думы за ученикъ. *Всякой ученикъ слъ учи съ цѣль — има предметъ предъ себе си.* Той ся приготвува за лѣкарь, за священникъ, за законникъ, за индженьеръ-физикъ, химикъ, или за друго. Полазта, която ся добыва отъ тоя начинъ сѣдѣваніе, е доста голѣма. Ученикътъ ся прѣдлага особно на оныя науки, които ся почти необходимы за прѣдпріятіе тоу. Ученіе тоу не е съ тѣжностъ, но съ радостъ. Той ся приготвува за дѣятельность, за поприще което се сѣдѣва прѣзъ живото.

тъ си. Насърчения отъ всякъ стражъ. Той не ся бои че запятіето му ще ся запрѣтъ отъ едни-кого си; не ся бои че като свърши курсьтъ на ученіето си, и излѣзе пѣзъ училищното зданіе ще остане безъ хлѣбъ. Не! нищо таково. Поле широко за ученіе, но поле широко и за упражненіе. Като излѣзе изъ учебното заведение, почива практическото употребленіе на ученіето си. Звѣзването знама го насърдчава на всяко знаніе, и го покровителствува въ всяко мѣсто. Училъ ли ся е, напр. за въ книжевно знаніе, той може да го слѣдва съ скалистѣхъ лесиниъ съ който щѣше ако да бѣ желалъ земледѣліе. Той е свободенъ да осянове печатницѣ-тъ си гдѣто нему ся види по-полезно, въ срѣдѣ Ньюоркъ или на пърхъ скалиститѣ планини. При това той е свободенъ да печати каквото му ся види право и полезно — нищо не му прѣпятствува, когато той неповрежда правото на съседа си.

По нѣма ли нѣкоѣ прѣчкѣ въ вѣр-
вѣстнѣ — нѣкой трѣнѣ прѣдѣ напридѣ-
нѣтъ? Ивно има. Жално че пословницата
„въ всякѣ пченицѣ има и къклицѣ“, ми
ея види да е всеобща истина. Види ся че
зложелателн-тѣ на чловѣческый родъ
се напѣвѣтъ между всякой народѣ, че
свѣтътѣ оше държи такива чернилица. И
Америка, тая славна по-свободжѣтѣ си и
напридѣжѣтѣ си Република, има къклицѣ.
Противницѣтѣ на просвѣщеніето, свобо-
джѣтѣ и благоденствіето на населеніето съ-
дѣлятъ на двѣ п рипъ. Въ единѣтъ ся заклю-
чаватъ іезуити, римокатолическы попове
и нѣкои отъ тѣхнѣтъ привърженици; въ дру-
гѣтъ всички що псѣтъ да държатъ брое.

Иезуитытъ сѣ голѣмы неприятели, не само на рубликѣхъ, но и на всяко нѣщо що клонитъ кѣмъ свѣтъна. Въстѣхъ тѣ не могѣтъ тука да упражнявать своиѣ интригы, но поитѣкожѣ сѣ случѣа че показывать морфетѣхъ си, въ които сѣ прѣдставятъ желаніята нѣмъ за народа. Нѣкои отъ поповѣхъ (думатъ е за римокатолическѣхъ) сѣ показывать да обичать наукѣхъ и ужъ сѣ трудятъ за просвѣщеніе на народа; но голѣма-та частъ отъ тѣхъ сѣ поперечио срѣщоположны на наукѣхъ и свободѣхъ, и да имѣхъ власть щѣхъ не забавно да обръцать славныѣ колегии и университеты въ монастыри и очистишища. Чюдны челоувѣци наистинѣ! кѣто да имъ е ориснато да вярватъ противъ благоденствіе то на челоувѣчеството.

Бывшіе робостязатели, ако и да
правлять доста прѣпятствія въ напредѣкъ,
постыпенно доходятъ подѣ вліянію на-
истинѣ и просвѣщенію. А. С. Цановъ.
Изъ Америкъ градъ Итаны.

Изъ Америки градъ Итаки.

Българският народе! Ты днес прѣимувашъ прѣзъ единъ твердѣ важнъ фазисъ на сѣществуваніе-то си. Съ царскѣ-тъ милости, освободенъ вече отъ тежкото притисканіе на едно злѣ расположено къмъ тебе инородно духовенство, и отъ двогубийтъ бичъ на духовенъ деспотизмъ, ты търпишъ *нищо по добро* въ урежданіето на едно своеенародно духовенство, на единъ народнѣ Българскѣ църквѣ. Съ тежки и горчиви опыти си испыталъ вече ты и не си да не знаеши опустошително-то нравствено и всѣхъвещно разрушеніе, което си претърпелъ и даже еще търпишъ отъ своекористната на туй не духовно духовенство. Не е тука мѣсто за подробни придирванія на това жалостно състояніе, за туй ще го имашъ само съ едно напоминаніе за него. Ето ты стоишъ днесъ на единъ кръстопаѣтъ; предъ погледъ ти си отварятъ два пѣти-ща свѣтлинъ съ противоположенъ характеръ. Небето и земята ти приказватъ да

бѣдѣшь мѣдѣрь и да изберешь налѣжа-
щійтъ пѣтъ кѣтъ добрыйтъ ти успѣхъ.
Слушай, народе, Царската милость ты при-
зѣва кѣтъ тѣкъ посока; примѣрътъ на
благоденствующѣтъ или страждущѣтъ око-
ло ти народы иска ты, управя въ този
пѣтъ; оше и мнѣжното трѣбва да ти бѣде у-
чителя на мѣдѣрость за да избереши и да си
устрѣмиши кѣтъ *по-добро*то си бѣдѣще.

Ты мыслишь че имашъ нуждѣ отъ единыъ своепароденъ духовенъ начальникъ. Добрь. Но избранието на едно таквозъ лице е едно важно и доста трудно дѣло; за туй имай мѣдрость, бди осто-режень и бди самичкы надъ избира-нето му. Ако ти умѣешь да ся пол-зувашъ отъ добрыхъ уроцы и бѣдешъ опытецъ въ одобреніето на законныъ за-черковно-то ти управленіе и мѣдръ въ изборыгъ на духовныиъ си начальникъ, тогазы, и само тогазы ще имашъ причн-на да ся надѣвашъ за *лицо по-добро*. друго-яче бѣдущето ти е въ голѣмы премеждія.

Не си ли позналъ? Не си ли усъ-
тилъ? И не си ли испыталъ че такъвы
общенародны работы, управлены само по
страсти, по любоубождства на по-силне
всякога сж служили за възгнзденіе на
своеволіята и за увеличеніе на интере-
сите на частны съсловія съ истощеніе
и опростагиваніе на народното добро?
Исторіята на свѣтътъ е пълна съ такъвы
примеры. Но ты имашъ пуждъ да отви-
рашъ исторііѣтъ на народытъ, нито пакъ
да приглеждашъ страницѣтъ на своѣтъ
исторіѣ, за да ся убѣдишь въ това. Ето
собственнытъ ти уши чуѣтъ, и собствен-
нытъ ти очи видятъ своеволнытъ и свое-
корпелнытъ дѣлія на пѣкон чорбаджила-
ри още и черното тегло което тѣгли
отъ тѣхъ сиромашіята въ вещественно,
правствено и духовно отношение. Тяжъ
е една жалостна истина, но колкото е
жалостна, толкозъ е и очевидна.

Милый народ! съ туй мое възвание,
къмъ тебѣ, не искамъ да нападамъ ни
кого, не искамъ да обвинявамъ нико-
го, не искамъ да протестувамъ противъ
никого, ако п да има мѣсто за всички
тѣзи, и то връхъ лица излязли отъ тебе
п дѣйствующи ужъ за тебѣ. Смирено п
съ сыновно чувство ти възглашавамъ, че
ако искашъ да имашъ спасителнѣ църкви,
и духовенство отъ истинни пастори, съ
една речъ, ако искашъ да имашъ бла-
женно блядѣще за този и за блядѣщитѣ
въкъ, връче е сега да туришъ пай вър-
натъ му и здравъ основъ.

Пароде! ты добръ знаешь, че за да имашь достойнѣж църкваж, трѣбва по напредъ да имашь достойны мѣжѣ, които да ѣх уредить. Таквыжь ли сѣмъ тѣзи Г-да които ѣх днесь уреждать въ Ц-градъ? Пароде, познавъ ли си ги? Испыталъ ли си ги? Внимавай добръ, защото „слуховете“ за тѣхъ не благопріятствуютъ толкось за народното добро. А и „Уставътъ“ — най-главното дѣло на умовѣтъ нѣмъ — май е предметъ на скърбины предвѣщанія. За да си добыешь достойно паство, трѣбва да имашь достойны мѣжѣ, които да ти го приготвятъ. Но имашь ли таквыжь? Намѣрилъ ли си ги? Таквыжь ли сѣмъ тѣзи които общинахъ ни днесь сѣх испроводили въ Ц-градъ? за тѣхъ работж? Испыталъ ли си и познавъ ли си ги, че тѣ сѣх достойни да избрываютъ таквыжь узаконенія, които да ти отговѣдятъ пастыри, какыто всякой бы желалъ? Обычавъ да вѣрвавъ че по желаніе поновички проведены ще бѣждатъ достойны на посланіето си, но по качества и способности едва ли. Истинно е че нѣмо не можемъ да имамъ представители на горни отъ общинѣхъ които съставляваны.

Между насъ дору и до днесь за истинно достойны чловѣцы съ мншували

и минуватъ оубъзъ що сѣ по-богати, по-устати, иѣбога по-учени и по-умни, а избодо „сойзаде“ хора. Но о, народе, позволи ми да ти кажѣ, че ни у едно отъ тѣзи качества не сѣ състои пълно-стѣта на истинното достоинство. То има по-широкъ смисълъ и по-блаженно свой-ство. Споредъ моего мнѣніе само онзи человекъ може да сѣ нарече истинно достоенъ за какъ да е общественна ра-бота, който има доволно познание и здраво разсужденіе за характеръ на работѣта на който е позванъ, който е опытанъ за чистъ отъ лицепріемны, свое-водны и своекорыстны умышления; който е свидѣтелствуванъ че има ревностъ за народното добро, и ревностъ по право разуміе; на когото боголюбіе и чело-вѣколюбіе сѣ му двѣ най-отличны каче-ства, и водачѣтъ въ всѣтъ му начинанія и извършванія е СЛАВАТА БОЖІЯ и НАРОДНОТО ДОБРО. Народе, имашъ ли ты ижезъ конто да сѣ отличаватъ съ таковызъ достоинство и конто да сѣ под-визаватъ за твоео добро?

Днесъ Приврѣмешный Българскый Съ-боръ, прѣдставителѣтъ и общинѣтъ ти сѣ най-главнѣтъ дѣйци въ твоео име, и за твоитѣ най-сѣкны духовны интересы. Тѣ сѣ конто сѣ претендируютъ за най-го-рѣщи подвижници за твоео добро. Туй е тврдѣ похвало дѣло. По ты, народе, знаешъ ли да ли тѣзи хора иматъ на-стипнѣ тѣзи блаженны качества? Ако не знаешъ дѣжезъ си да познаешъ, и горко ти, ако сѣ оставишъ да ти води „касме-тътъ“! Знаи че ако тѣзи дѣйци иматъ такъвъ характеръ, църквата ти ще сѣ у-вѣчае съ славѣ; духовенството ти ще сѣ обѣче съ благословеніе; и ты ще сѣ насладишъ съ едно блаженно бѣдѣще. Защото Божіео благословеніе дѣйствува съ таковызъ подвижници; а дѣто е Божіе-то благословеніе, тамъ има всякой видъ прѣизраденъ успѣхъ. Ако ли тѣзи дѣйци сѣ лишени отъ таковызъ качества и пѣ-мѣренія, то дѣяніята нѣтъ нѣма да сѣ благословятъ отъ Бога, подателя на вся-кое добро; а такъвъ една работа извър-шена безъ Божіео благословеніе мутлакъ ще направи послѣдното ти състояние да бѣде по-зло отъ първото. И тогазъ ще сѣ уверишъ, по късно, може бы, че сѣ прави прокобеніята на нѣкои отъ стѣна-рѣдницѣтъ ти, конто държѣхъ да ти рѣкѣтъ въ очи, че състояніето ти ще бѣде „отъ трѣни та на злогъ“.

Прочее, милый народе, ако искашъ да видишъ нѣщо по-добро, обрѣни сѣ съ теплы молбы къмъ Бога, отъ когото е проистѣчаніето на всякое добро, и моли му сѣ той да пѣведи тебе и водите-литѣ ти въ пѣтътъ на истиннѣтъ успѣхъ къмъ доброту, та да по сѣ осуети зѣ-прокобеніето съдѣствіе на туй важно прѣдпріятіе; и употреби срѣдствата конто ти сѣ даватъ отъ Божіео провиденіе и отъ царскѣтъ милость. Разсѣди, изберѣ и рѣши за собствѣното си добро — то е въ твоитѣ власти. — **Ив. А. Т.**

Кѣмъ Прѣдставителѣтъ.

Тоя Уставъ въ мѣсто да заключава такъва тѣмна управителна система, не трѣбваше ли Сѣсеный Съвѣтъ и Св. Си-нодъ, да напише Устава на языкъ асенъ и вразумителенъ и то не така занито и еластически, чтоо много общины немо-жѣхъ да разбератъ, а други до гдѣ го разбератъ сѣ пспотѣхъ. Ные знаемъ че хубаво-то е тоа кое-то е ясно и безъ задни мысли. Ные разбрахмы Устава тврдѣ не добръ за насъ въ днѣшното врѣ-ме, нѣ па това сѣ увѣрихмы когао ви-дѣхмы п. В. Македонія да го анализира-етавъ по ставъ, и панетина, съдѣствіята на такъвъ начинъ управленіе май не сѣ тврдѣ харлин за насъ. Уставъ пѣленъ сѣ афоризма не е за 19-ый вѣкъ; нака-заніе сѣ афоризмо неможе ли да сѣ опрѣдѣли друговидно? При това афориз-мо-то глѣдѣмы за мирпѣ-тъ, а за митрополиты и други духовны ничто такъво не виждамы! Трѣба ли наро-да да сѣ плаши съ подобны плашила? и кой класъ отъ народа? — разбира сѣ простый; трѣбаше и страшии сѣдѣ да сѣ турѣ въ Устава и че да станѣ текшилъ.

Ные въ Евангеліеото не знаише нѣдѣ да има афоризма, нѣто пакъ апостоли-тѣ сѣ апатемисали пѣкого, нѣ казва сѣ въ

Святото Писаніе че Іуда, прѣдатель-тъ, ако сѣ бѣше покаялъ Спаситель-тъ щѣше го прости. Основаніето на Екзархія-тъ по тоя начинъ ако сѣ организира, то ще рѣче правимъ ново пѣпетво. Тоя Уставъ до колако ли ще трае и каквы ли съдѣ-ствіа ще докара нѣо неможимъ да раз-беремъ.

И народа ни да ли ще трѣпи новы папы на прѣстола Екзархійскый. Ные зна-име че чорбаджіи-тѣ, (но всѣхны-тѣ нѣ-повечето) высшего и черно духовенство ако управитѣ народа и училищата му споредъ Устава, нема да плачѣмы за ириш-лото 15-20 годишно врѣмя; прѣсѣдѣва-ніето на печата въ единъ членъ на тоя Уставъ е знакъ на новы бѣдѣствіа. На У-става сѣ иска само да чакѣмы всѣхны отъ тѣа касты; нѣ что да кажемо за това? Черно духовенство у насъ сѣ о раз-вратило до извѣнѣтрихъ стѣпени; то е много лѣново, сѣрболоубиво и безъ народна ис-кра. Исторія-та на калугерскый животъ доста добръ ти е позната за това нѣма-мы никакво упованіе на тѣхъ. Чюдното е тоа, че ако и да ги посѣтѣвовахъ мно-зина родолюбцы, пакъ нещѣтъ да сѣ по-правятъ. Отъ многото нѣтъ проклетіи что-то врѣшатъ, ные молимъ нашѣтъ прѣдста-вителѣ да обрѣкѣтъ вниманіе на сѣдѣнѣ-та отъ нѣкой сѣ свѣтогорскы мѣнастырь (въ 4 брой на Македонія) гдѣто брата-та сѣ съблѣзали отъ кравѣтъ!!! кола-то нѣлаа злощастіе-то да отиде въ св. мѣнастырь. Слушалъ сѣмъ и сѣмъ чѣлъ въ исторія-тъ на калугеритѣ че тѣа братіа цѣриоризци сѣ съблѣзаватъ дори и отъ раскошѣ-тъ природа на растеніята въ пролѣтно врѣмя!!! А пакъ отъ тѣа братіа, конто сѣ дошли въ миръ и жи-вѣжѣтъ нѣтъ между народа, да ли е оста-нѣло да не напирѣтъ нѣкакъвъ скандалъ и съблѣзѣтъ въ всѣко отношеніе? Имамы фактоветѣ. Това кога е тѣй щѣлъ оста-вѣмъ ли училищата сѣ да сѣ мѣшатъ въ тѣхъ владци и калугери? Ные не сѣмъ видѣли въ нѣкой обитель основана нѣкаква шко-ла богословска, въ който да сѣ сѣ въ-сѣпшата за въ работѣ калугери, това ще е сѣжното ако сѣ оставятъ и за напѣръдъ духовнѣтъ училища съвѣмъ подъ калу-герско управленіе. Виждате, у Франція въспитаніето нѣобоце бѣше у рѣцѣтъ на калугеритѣ, у Испанія е и днесъ, у Пор-тогалия ще бѣде и оше за много врѣме, сравнѣте тѣа дръжавы съ Сѣвернытъ Е-вропейскы дръжавы, гдѣто сѣа братіа по-чти не сѣжествуватъ. Освѣтъ това у Рус-сія сѣминарїитѣ сѣ обрѣнахъ на гимназїи и университети, а оныа конто искахъ да станатъ религіозни служители, сѣдѣ свѣр-шваніето на гимназїалный курсъ влизѣтъ за двѣ три години въ религіозный курсъ и тѣй и тѣа дръжава нѣкакъ сѣ друго-яче постѣпва; у наше-то правителство медресета-та сѣ изоставятъ отъ дѣнь на дѣнь, намѣсто тѣхъ сѣ отварѣтъ ружіе, и пѣдѣдіе мектеблери, у Италїи калугер-ството тврдѣ много пострадала, а ные что правиме и що искахмы да правиме?

Ако бы да попыгае врѣмѣто, ще ни отговорѣ че калугеритѣ сѣ врѣдъ на на-рода нѣ, и нѣо въ имѣто на успѣха ка-звамы че не сѣ потребны, но народа ни като сѣ намира и оше въ полуобразова-ніе, и калугери-тѣ иматъ вліаніе между проститѣ българя, за това щѣмъ не щѣмъ ще рѣчѣмы да ги има; но не да имъ сѣ дава прѣднина нѣто пакъ да сѣ карамы за тѣхъ.

Бѣло-то ни духовенство, пѣкъ то е потѣнало въ дѣлъ-земѣ; то икѣто братѣ и ученикѣ на черното сѣсѣпва народната массѣ. Отъ голѣмѣтъ сѣ простотѣ, суе-вѣрїа, пнатѣ, сѣрболоубіе, егонизмъ, разна-ля общинѣтъ нѣ, затваря училищата нѣ, проповѣдава всѣхно вредително и гнусно. (Вижд. дописка отъ село Златарица, 4 брой на В. Македонїи) (?) Поповѣтъ ни сѣ дѣсного крыло на чорбаджіитѣ, и щѣтъ сѣ за напѣръдъ пѣкъ сѣжното крыло и на владнѣщѣтъ нѣ, сега тѣа двѣтъ касты чюд-деса правѣтъ като сѣ сѣдѣнѣтъ, а като имъ сѣ дадо и новытъ Уставъ, оле ма-ле!! Вы знайте че нашѣтъ поповѣ сѣ по-долны и отъ говедаритѣ нѣ, вы знайте че тѣи ходѣтъ да сѣ врачюватъ и вѣр-ватъ въ гадаїиата на врачкѣтъ, тѣи да-ватъ мускы за трѣскѣ, за тѣжѣ болѣстѣ за развѣрзваніе на магїи, направѣни отъ еди коя-сѣ магїсїица; тѣи сѣ прѣтивны на училищата, на днѣшната наукѣ. Пе-

зѣмѣ да ли щѣтъ оя напѣри 2 священни-ка да прѣмѣятъ вѣстѣнцы въ единъ сѣжній градъ. Имѣлъ сѣмъ олучїи да ми прика-жѣтъ нѣкои осянѣ; че поа нѣтъ былъ атакъ на харѣжѣ, и пр. 1) Има да кажѣте че за напѣръдъ нѣма такъвы поповѣ да сѣ правятъ, разбира ли сѣ това отъ Устава?

Сега най-голѣмото послѣаніе на насъ прѣдставителѣтъ е да стегнѣте колкото е възможно уздытъ на чорбаджіитѣ, на черното и бѣлото духовенство, а да обрѣ-ните око пѣтъ сѣлското просвѣщеніе и да сѣ споразумѣте, та да изрѣботите пѣчто за народната массѣ, за образованіето ѣ.

Народнитѣ общины и прѣдставителѣ-тѣ нека да иматъ за символъ: развитіето на сѣляннѣтъ. Глѣдѣйте учителѣ да набавѣ-тъ всяко село, и то какъ, село отъ 100-200 къщи да е снабдено съ способны учителя, при все то и учителитѣ нека иматъ девизѣтъ сѣ: да глѣдѣтъ сѣлското просвѣщеніе; по трѣба да сѣ възпирѣтъ все въ градовѣтъ, а че ако щѣтъ бы и безъ рѣжѣ, но въ селѣта гдѣто хѣмъ ще оя прѣхранѣтъ, хѣмъ щѣтъ спѣчѣлятъ нѣ-коя парїица за старость.

По моего мнѣніе, агрикултурата, зоо-логїята, ботаниката, минералогїята сѣ много по-пужды за сѣляннѣтъ отъ колко-то на гражданѣтъ, зачѣто прѣвѣнтъ иматъ въпрѣстаніо живота сѣ свѣрзѣнѣтъ съ тѣа науки, сѣдѣдов. не маловажны учителя сѣ изискуватъ въ нашѣтъ сѣляни, трѣба на-укытъ, особѣнно тѣа горнѣтъ, да глѣдѣмы да пропѣкнѣтъ дори вѣтрѣ въ колабѣтъ на овчѣра и говедѣра, това е спасеніето ни. Мисѣята на учителитѣ е да разви-ватъ народа. Сега остава на прѣдстави-телитѣ като сѣ сѣбѣрали отъ всякъ-дѣ, да сѣ разговарѣтъ и да съставѣтъ за това единъ проектъ, ако е прилично какъ да ставѣтъ учителскы сѣборѣ въ годиш-нѣтъ веднаждѣ поне, и единъ общѣ, сѣборѣ въ 3-4 год. А не да глѣдѣтъ какъ да устрѣватъ и подновѣватъ стари обичѣи и калугерскы привѣлїи.

Прѣдставителитѣ сѣ дѣжнѣ да сѣ о-творѣтъ очитѣ колкото сѣа можи да по-размыслѣтъ по-нашироко за народно-то образованіе.

Да дойдѣмъ на прѣдѣята сѣ. Ные щѣмъ кажѣмъ и оше пѣчто за организа-ціята на Екзархїята ни, ако и да оста-нѣтъ душытъ ни „гласъ вѣнїющаго въ пустыни“, доброту управленіе на работѣ-тъ на едно общество, цѣрква или дръжа-ва, несаисѣ само отъ многото хора, кон-то не умѣятъ да врѣшатъ ничто, или кон-то да поставѣтъ само да сѣа прѣхранѣтъ нѣ отъ хора, конто и мало да сѣ, како сѣа способны, дѣятелны, родолюбцы или родены да правѣтъ добро на чѣловѣчество, то. тѣи много но добръ карѣтъ работѣ-тъ, и економически.

Облегнати на това начало, просвѣще-нитѣ народи турѣтъ въ управленіето на общитѣ сѣа работѣ не туку много хора като фигури, нѣ спорѣтъ нуждѣтъ, и глѣдѣтъ най-способнѣтъ, внимавѣтъ кое-липе за какъ работѣ и службѣ и до-стойно, у тѣхъ хѣтърѣ нѣма, мерхѣметъ нѣкакъ; за едѣа грѣшѣкъ прошката е тврдѣ трудна, сѣ едѣа думѣ, който врѣши работѣ той е управитѣ. Економїята ако и да е главнѣтъ нѣтъ прѣдѣмѣтъ, отъ другѣ странѣ гдѣто трѣба да сѣа харѣи тамъ двойно и тройно прѣскѣтъ парѣтъ. Ако е тоа тѣй тогава прѣдставителитѣ трѣба да видѣтъ добръ пакъ Устава. Да осѣще-ствиме всѣхнытъ Екзархїи Епископскы и Митрополитскы съ Епископы и Митро-политы, ще рѣче ничто не сѣмъ свѣршили, освѣтъ да глобиме народа и осирѣмѣня-ваемъ общинскѣтъ кассѣ. Ако сѣа сѣлѣхъ и прѣобразувахъ по другъ начинъ Епи-скопнитѣ и митрополитѣ, щѣхмы спѣчѣля-мѣ и осѣниме кѣрїи за общинѣтъ сѣ сѣ

*) Почитаемѣтъ нѣа дописникѣ и туку го малко прѣказѣва, и нѣи сѣмъ принудѣны да му напоимѣмъ че *урз дедилеръ-исе юлѣдоръ деме-дилеръ*. Освѣтъ тоа нѣи по спѣдѣлымъ пѣпѣ-но неговото за бѣлото духовенство мнѣніе; то е панетина много падѣло, но у него има надежда за възстановіе, а у калугерѣтъ нѣма та нѣма. За тѣй нашето желаніе е да сѣа о-гранича, ако е възможно, черното духовенство, да глѣда само за своето душеспасеніе, а да сѣа възвѣши чрѣзъ обрѣзѣваніето бѣлото духо-венство; това е въ интересѣтъ на народа и за това трѣба да сѣа пѣстраемъ, всѣхны нанѣстѣнѣкы неосѣтъ, но трѣба отъ днесъ оше да видѣтъ прѣдставителѣ-тѣ да сѣа турѣ нѣкой законъ въ Уставѣтъзъ тоа.

по нѣколко стотѣнѣ хылады грошѣне.

Ако сѣа намѣлихъ Митрополитѣтъ, та-ка чтоо въ Българскый Екзархѣтъ кола-кото велѣета има и толако Митрополита да има, конто да живѣятъ въ срѣдотѣчѣ-тъ градове на велѣетѣтъ, то щѣше бѣло много по добръ, и той да нѣмѣ да хра-ни 25-30 души родѣ и роднинѣ и да имъ опрѣдѣля и оше платкы и нѣмѣ-що и оше. А пакъ въ всѣхны мѣгесарїѣ-лакъ да прѣбѣиваа само Епископѣ, а въ кой-макамѣщѣтъ прѣтосингелѣ или по-прѣ-вѣтъ мирскы священники. Сирѣчѣ въ срѣ-дотѣчнѣтъ градове на велѣетѣтъ да сто-лѣтъ Митрополиты, а волѣкѣтъ други Ми-трополитѣ да сѣа обрѣнѣтъ на Епископѣ и да ги управѣтъ Епископѣ, а пакъ Епи-скопнитѣ, конто гражданскы сѣа кѣйѣмѣ-лѣжѣ, да сѣа управѣтъ отъ Епископскы векили сѣр. прѣтосингелѣ; тука работѣта о че щѣмъ сѣмъ полезны за общинскѣтъ кассѣ. То сѣа знае че ако напѣриѣтъ у Вратѣ, Ловѣчѣ и пр. градове стоѣтъ ми-трополиты тѣи щѣтъ сѣа хранѣтъ отъ тѣмъ сѣ по 8 хыл. гр. на мѣсѣцѣ, а Сѣвищѣвъ Жѣлѣзникѣ и пр. съ прѣтосингелѣ като щѣтъ сѣа управѣтъ, тѣй щѣтъ харѣятъ по 2-3 хыл. тѣаъ разлика не е малѣ. Отъ другѣ странѣ Ловѣченскѣтъ и Врачанскѣтъ училища нѣкой пѣтъ нещѣтъ стѣгнѣтъ Сѣвищѣвскѣтъ и Жѣлѣзничѣнскѣтъ-тѣ, мола бы и по тѣаъ причинѣ да сѣа тѣй въ раз-личнѣ състояніе. И тѣй нашето духовно управленіе ако стане съ гражданско-то съобразно, естѣвенно ще сѣа причинѣ една леснѣтъ въ духовното управленіе: стѣга само системѣта на администратѣ-тъ да е добръ, и духовнѣтъ управитѣла да сѣа дѣятелны, родолюбивы, честны и благочѣстивы, тогава надѣждѣно е да сѣа чѣка нѣчто добро за народа. Друго яче да сѣа напѣмѣтъ Митрополитѣ по всѣхнѣ-тъ стари Митрополитѣ и Епископѣ по всѣ-чѣкѣтъ стари Епископѣ или да умножѣтъ калугерство-то ще рѣче сѣдѣ двѣ-три години пакъ да ревниме да плачѣмѣ отъ калугери; зачѣто естѣвенъ законъ е гдѣто сѣа много калугеритѣ тамъ неврѣ-мѣнно сирѣмѣшѣята и простѣтата ще вѣдѣ-тъ; това е очѣвиднѣ. Има нѣкои градо-ве гдѣто нашѣтъ съѣгечѣственны да сѣа възпрѣтивѣтъ на тѣкаво прѣобразѣваніе, но това щѣтъ го направи само чорбаджѣ-такъмарѣ; зачѣто въ такъвъ случѣи не ще има дѣло владѣка въ града нѣтъ да облизувѣтъ пѣнищѣтъ му и да нѣтъ даде черѣвно яѣце на великенѣтъ; а оныа кон-то знаѣтъ историческый ходъ на работѣтъ бѣха на драго срѣдце възпрѣиѣ такъво прѣобразѣваніе за въ полѣкъ на народѣ. Ные не искахмы да сѣа зѣлѣ историческо-то право, нѣ врѣнѣто ни кара да сѣа съо-бразѣваемъ съ него: напѣриѣтъ Трѣново е митрополитѣ и сега Българскѣа патриархїа, по врѣнѣто го дѣкарѣло что да стане О-хридѣ и Инѣкъ, патриархїа; и днесъ врѣ-мѣто го иска пакъ, аькои градове да ста-натъ прѣвы. Брусѣ, Москва, Едирне, А-мїенѣ, и много други градове были стола-цы, но днесъ на мѣсто тѣхъ станѣли Па-риградѣ, Петербургѣ и Парижѣ столицы, зачѣто го изискува врѣмѣто, народа, гео-графїята и общѣта полѣза. Колкото за Ек-зархѣа, единственното мѣсто за резиден-ціѣтъ му е Париградѣ, народа да моли чрѣзъ прѣдставителитѣ сѣ въ Париградѣ, милостивѣто Царско Правитѣлство и за тѣаъ добриѣкъ.

Платѣтъ на владнѣщѣтъ трѣба да сѣа съобразны съ мѣстѣто, и толакова колко-то могаѣтъ да сѣа прѣхранѣтъ. Ные знаѣ-мѣ че единѣ митрополитѣ като нѣма да хранѣ 25 чорбаджѣи и своитѣ роднинѣ и олуръ олазѣ, сѣнзи, чѣбукѣи, ахѣи и ахѣйкы, доста му сѣа по 3 хылады гр. на мѣсѣцѣ; а на единѣ епископѣ 2 хы-лады на мѣсѣцѣ, и на единѣ прѣтосингелѣ, хыладо гр. на мѣсѣцѣ. Тука трѣба да сѣа прѣема митрополита който сѣа въ срѣдотѣчнѣтъ градъ на нѣкой велѣетѣ, Е-пископа въ мѣгесарѣѣнѣкъ, а прѣтосингелѣтъ въ кѣйѣмакамѣкъ. Ако сѣа даватъ повѣче пары на тѣа духовны лица, тога-ва тѣи не сѣмѣнно щѣтъ ударѣтъ на ра-скошенъ животѣ, сѣа тѣа пары щѣтъ под-купувѣтъ чорбаджѣи за парїи: сѣа изѣн-ны платѣ калугеритѣ на вѣрно щѣтъ убивѣтъ народа и морално и материално. Съблѣжѣитѣно е, че оныа управитѣли, бы-ло гражданскы было духовны, конто зна-ѣтъ по-голѣмы платѣ тѣи сѣа опропа-стѣли дръжавѣтъ и народѣтъ осирѣмѣши-

